

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Основні засоби: теоретико-методичні аспекти обліку та аудиту на прикладі ТОВ «Лайон Тракс Одеса»
(назва теми)

Виконавець:

Студент (ка) ЦВФН

Деордієва Ольга Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Яцунська Олеся Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку економіки виникає велика необхідність впровадження новітньої техніки та технологій, розширення діапазону можливостей щодо використання нових фінансових інструментів та механізмів. До питань, які вимагають кропотливого вивчення відноситься питання обліку основних засобів, яке є найбільш досліджуваним та проблемним. Особливо гостро ця проблема стала відчутною за останні декілька років, адже питома вага основних засобів у загальній структурі необоротних активів дуже зросла. Так, у 2013 та 2014 році значна частина основних засобів була задіяна у діяльності транспорту (поштової та кур'єрській) 65,4 % та 74,3 % відповідно, у а 2015 - 2016 році - у добувній промисловості, водопостачання, постачання електроенергії та переробній промисловості - 55,1% та 41,4%.

У свою чергу саме основні засоби є джерелом формування матеріально-технічної бази підприємства. Під впливом виробничого процесу і зовнішнього середовища вони зношується і поступово переносять свою вартість на витрати виробництва протягом строку корисного використання.

Один із найважливіших факторів ефективної діяльності підприємства є забезпеченість основними засобами в необхідній кількості, асортименті та повне їх використання у виробничому процесі.

На протязі багатьох років питання обліку, аналізу та аудиту основних засобів неодноразово ставали предметом дискусій багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів таких, як: П. Й. Атамас [1], Н. Д. Бабяк [3], А. А. Белоусов [4], О. С. Бородкін [8], Ф. Ф.Бутинець [10], Б. І. Валуєв [12], Н. І. Верхоглядова [13], С. М. Гречко [16], І. В. Громова [17], С. Б. Ільїна [28], В. П. Завгородній [26] та інші.

Одна висвітлені ними результати досліджень щодо покращення обліково-аналітичного забезпечення організації обліку основних засобів є недостатнім та потребує удосконалення. У зв'язку з цим ряд принципів питань щодо сутності, класифікації, оцінки, документального оформлення, обліку орендних операцій, аудиту та аналізу основних засобів набуває великої популярності та потребує подальшого вивчення.

Мета дослідження. Метою дослідження дипломної роботи є систематизація та обґрунтування теоретико-методологічних аспектів обліку, аналізу та аудиту основних засобів, розробка рекомендацій та пропозицій щодо подальшого удосконалення та ефективного використання основних засобів.

Завдання дослідження. Досягнути поставленої мети можливо лише через постановку та розв'язання таких основних завдань:

- дослідити економічну сутність та класифікацію основних засобів;
- розкрити питання оцінки основних засобів згідно національним та міжнародним стандартам;
- виділити основні відмінності обліку орендних операцій основних засобів на національними та міжнародними стандартами;
- порівняти основні форми первинних документів;

- провести аналіз стану та ефективності використання основних засобів на ТОВ «Лайон Тракс Одеса»;
- охарактеризувати організацію обліку об'єктів основних засобів на ТОВ «Лайон Тракс Одеса»;
- виявити основні проблемні аспекти обліку основних засобів та шляхи їх вирішення;
- дослідити методику аудиту основних засобів;
- оцінити систему внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві;
- розробити економіко-математичну модель з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження дипломної роботи є процес обліку, аналізу та аудиту основних засобів на ТОВ «Лайон Тракс Одеса».

Предмет дослідження. Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти обліку, економічного аналізу та аудиту об'єктів основних засобів.

Методи дослідження. З метою вивчення обліку, аналізу та аудиту основних засобів у магістерській роботі були використані такі методи:

- діалектичний метод пізнання, метод індукції та дедукції під час дослідження економічної сутності основних засобів;
- статистичне спостереження – дослідження складу та класифікації основних засобів;
- економічний аналіз – аналіз ефективності використання основних засобів на досліджуваному підприємстві;
- логічне узагальнення – під час формування висновків та пропозицій щодо удосконалення діючої системи обліку, аналізу та аудиту необоротних активів.

Структура та обсяг роботи.

Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (91 найменувань) та 41-го додатку. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінок. Основний зміст викладено на 68 сторінок. Робота містить 16 таблиць та 9 рисунків.

Публікації. Отримані результати дослідження доповідалися та були опубліковані на VI Міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції» (24 травня 2018 року, м. Одеса) [23, с. 13-15] та на XIII Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Бухгалтерський облік, аналіз і контроль: стан, проблеми та перспективи розвитку» (19-20 квітня 2018 року м. Львів) [22, с. 333-334].

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ» розглянуто еволюцію розвитку основних засобів на різних етапах розвитку економіки. Проаналізовано основні здобутки вчених щодо класифікації основних засобів та визначено, що задля правильного відображення

основних засобів в обліку, повного контролю за їх збереженням а також використанням у господарській діяльності підприємства необхідно класифікувати основні засоби за декількома окремим ознаками: натурально-речовим складом, за використанням (діючі та не діючі), за належністю (орендовані та власні), за відношенням до галузі народного господарства (промисловість, сільське господарство, будівництво, торгівля та ін.) та у залежності від характеру участі основних фондів у процесі розширеного відтворення (виробничі та невиробничі).

Зазначено нормативну неврегульованість національних та міжнародних стандартів щодо економічної сутності оцінок визнання основних засобів. Проаналізовано основні форми первинних документів для бюджетних та приватних установ. Вказано основні відмінності первинних документів та надано коротку характеристику кожного з них.

Досліджено орендні операції основних засобів за допомогою яких обґрунтовано основні проблемні питання, які найбільш часто зустрічаються на практиці. Найбільш розповсюдженим є питання визнання об'єкта основних засобів, що отримано на умовах оперативної оренди, у якості об'єкта активу. Та визнано необхідність доопрацювання вітчизняного П(С)БО 14 «Оренда» згідно з міжнародним стандартом та оновленим Податковим Кодексом України.

У другому розділі «ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЛАЙОН ТРАКС ОДЕСА» проаналізовано облік основних засобів на досліджуваному підприємстві, розглянуто основні форми первинних документів, фінансову звітність підприємства, проаналізовано дані синтетичного та аналітичного обліку основних засобів. Розроблено ряд рекомендацій, щодо удосконалення бухгалтерського та податкового обліку основних засобів на ТОВ «Лайон Тракс Одеса».

У третьому розділі «АУДИТ ТА АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ» на підставі проведеного аудиту, перевірки внутрішнього контролю основних засобів, аналізу та математичного моделювання на ТОВ «Лайон Тракс Одеса» запропоновано основні напрями вдосконалення діючої системи обліку, запровадження ефективних методів роботи бухгалтерської служби та визначено основні фактори ріст яких підвищить віддачу підприємства.

ВИСНОВОК

Головною метою будь-якого підприємства є отримання прибутку, поставлена мета досягається не тільки за рахунок найманої робочої сили, обігу товаро-матеріальних цінностей, а головним чином, завдяки наявності основних засобів, які у свою чергу складають значну частину матеріально технічної бази підприємства та визначають його потужність.

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних засад, критичної оцінки діючої практики обліку, аналізу та аудиту основних засобів було зроблено такі висновки та надано рекомендації щодо поліпшення процесу ефективного використання основних засобів. Досягнення поставлених результатів можливе при застосуванні облікової, аналітичної та контрольної функції.

1. Основні засоби як окрему економічну категорію почали вивчати лише на сучасному розвитку економіки. До цього вченими розглядалися лише поняття капіталу, основних виробничих фондів та засобів виробництва. Більшість з вчених капітал поділяли на основний та оборотний. Але тільки К. Марксу та Д. Мілю вдалося виділити основні відмінності основного капіталу від оборотного, які полягали у тривалості існування, багаторазовому використанню та отриманню доходу від його постійного застосування у процесі виробництва.

2. Проаналізувавши здобутки багатьох вчених щодо класифікації основних засобів було зроблені висновки, що задля правильного відображення основних засобів в обліку, повного контролю за їх збереженням а також використанням у господарській діяльності підприємства необхідно класифікувати основні засоби за декількома окремим ознаками: натурально-речовим складом, за використанням (діючі та не діючі), за належністю (орендовані та власні), за відношенням до галузі народного господарства (промисловість, сільське господарство, будівництво, торгівля та ін.) та у залежності від характеру участі основних фондів у процесі розширеного відтворення (виробничі та невиробничі). Правильна класифікація основних засобів надасть можливість ефективного їх використання.

3. Зазначено нормативну неврегульованість національних та міжнародних стандартів щодо економічної сутності оцінок визнання основних засобів. Такі розбіжності можуть призвести до суттєвих помилок у обліку. Так, термін «балансова вартість» у міжнародному стандарті прирівнюється до «залишкової вартості» у національному. Слід звернути уваги, що визначення балансової та залишкової вартості є однаковою окрім того, що у міжнародному стандарті зазначено, що балансова вартість - вартість об'єкту основного засобу після не тільки після вирахування суми накопиченої амортизації, а й накопичених збитків від зменшення його корисності. Визначення накопичених збитків від зменшення корисності є досить трудомістким процесом, і на сьогоднішній день не має нормативного документу який би чітко зазначив, які саме показники відносяться до накопичених збитків.

4. Аналіз форм первинних документів затверджених наказом Міністерства статистики України № 352 та Міністерством фінансів України № 818 можна показав, що форми первинних документів затверджені наказом № 352 потребують перегляду та вдосконалення, адже більшість граф зазначених у цих документах на сьогодні втратили актуальність. Найбільш повна та актуальна інформація стосовно обліку та руху основних засобів зазначена у наказі № 818, даний наказ було розроблено саме для бюджетних установ, але на практиці дані форми первинних документів використовуються також і приватними підприємствами. Відмінності між двома наказами також полягають у кількості заповнених примірників первинних документів.

Отже, порівнявши форми первинних документів, можна зробити висновок, що документи затверджені наказом Міністерством статистики № 352 потребують перегляду та вдосконалення, адже більшість граф зазначених у цих документах на сьогодні втратили актуальність

5. Дослідження орендних операцій основних засобів надало змогу виявити основні проблемні питання, які найбільш часто зустрічаються на практиці. Найбільш

розповсюдженим є питання визнання об'єкта основних засобів, що отримано на умовах оперативної оренди, у якості об'єкта активу. Проблема полягає у відмінності трактування даної операції за національним, податковим та міжнародним стандартом. Відображення облікових операцій по оперативній оренді згідно з міжнародним та податковим підходом надасть більш повну інформацію користувачам фінансової звітності щодо оцінки впливу оренди на економічне становище, фінансову діяльність і рух грошових коштів орендаря, що у свою чергу не дозволить зробити національний стандарт. У зв'язку з тим, що стосовно обліку оперативної оренди виникає усе більше питань, визнано необхідність доопрацювання вітчизняного (С)БО 14 «Оренда» згідно з міжнародним стандартом та Податковим Кодексом України.

6. На підставі оцінки діючої практики на ТОВ «Лайон Тракс Одеса» визнано, що облік основних засобів здійснюється з дотриманням діючої нормативно-правової бази. Однак мають місце недоліки організаційного та методичного характеру, зокрема:

- на підприємстві не затверджено робочу інвентаризаційну комісію. Задня повного та ефективного проведення інвентаризації на підприємстві рекомендуємо створити робочу інвентаризаційну комісію з досвідчених фахівців, які мають певні професійні навички;

- відсутні договори про повну матеріальну відповідальність. З метою покращення діяльності підприємства нами було розроблено проект договору про повну матеріально відповідальність та надано керівництву підприємства для подальшого застосування;

- результати інвентаризації не фіксуються у інвентаризаційних описах та звіряльних відомостях. Відсутність даних документів спотворює дані про наявність, стан та оцінки основних засобів зазначених у балансі підприємства.

- відсутність графіку документообігу. З метою ефективного функціонування підприємства та задля своєчасного відображення руху основних засобів нами було розроблено графік документообігу основних засобів. Який необхідно щоденно застосовувати у роботі підприємства, цей документ допоможе упорядкувати рух документів та забезпечить їх своєчасне надходження до бухгалтерії.

7. Узагальнено теоретичні та методичні підходи науковців щодо мети, завдань та джерел аудиту основних засобів. Розроблено план та програму проведення аудиту. За допомогою аудиторської перевірки визначено основні недоліки бухгалтерського обліку основних засобів на підприємстві та надано пропозиції щодо його врегулювання.

8. Визначено, що на досліджуваному нами підприємстві відсутній відділ внутрішнього контролю. Який виступає необхідною умовою ефективного функціонування будь-якого підприємства. Дослідивши діяльність ТОВ «Лайон Тракс Одеса» нами було запропоновано ввести у структурні підрозділи відділ внутрішнього контролю, задля мінімізації ризику банкрутства підприємства та підвищення ефективності обліку, контролю та аналізу основних засобів з метою стабілізації, збереження та підвищення ефективності роботи підприємства.

9. На підставі проведеного аналізу основних засобів на досліджуваному підприємстві визначено склад та структуру основних засобів, розраховано основні

показники ефективності: коефіцієнт вводу, приросту та вибуття. Так, у звітному році коефіцієнт вводу склав 0,15 %, а коефіцієнт вибуття 0,002 %. По групі «машини та обладнання» спостерігається значне надходження основних засобів у 2016 року 725,52 тис. грн без вибуття, цей показник підтверджує коефіцієнт вводу, що становить 0,72 %. На кінець 2017 року спостерігається збільшення основних засобів по групі «інструменти, прилади та інвентар) – 2029,5 тис. грн, підтвердження цього є коефіцієнт вводу – 0,18 %. Також на кінець звітнього року вибулі основні засоби становлять 5,4 тис. грн, у відсотковому виразі 0,003 %. Аналіз коефіцієнту приросту показав, що основних засобів у звітному періоді надійшло на 0,89 % більше ніж у 2016 року, зокрема машини та обладнання – 1,15 %, а інструменти та прилади – 1,21 %.

Проведено кореляційно-регресійний аналіз на основі фінансової звітності підприємства та визначено основні фактори які мають значний вплив на рівень віддачі основних засобів. Узагальнено, що побудована регресійна модель є ефективним інструментом факторного аналізу ефективності використання основних засобів на підприємстві, який дозволяє встановити абсолютний та відносний вплив факторів на віддачу основних засобів.

АНОТАЦІЯ

Деордієвої Ольги Василівни «Основні засоби: теоретико-методичні аспекти обліку та аудиту» (на прикладі ТОВ «Лайон Тракс Одеса»)»

(назва випускної роботи)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається з 3 розділів.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти: теоретичні питання та практичні особливості обліку та контролю основних засобів із використанням фактичних матеріалів ТОВ «Лайон Тракс Одеса».

Проаналізовано: актуальні проблеми організації обліку та контролю операцій з руху основних засобів на підприємствах України.

За результатами дослідження:

- визначено головні класифікаційні ознаки основних засобів;
- надано пропозиції щодо створення на підприємстві графіку документообігу;
- запропоновано заходи щодо організації інвентаризації основних засобів;
- надано рекомендації щодо правильного обліку орендних операцій основних засобів.

Ключові слова: бухгалтерський облік, контроль, аудит, економічний аналіз, класифікація основних засобів, орендні операції.

ABSTRACT

Deordieva O. V. «The fixed assets: of theoretical and methodological aspects of accounting and control» (on the example LLC «Lion Trucks Odessa»)»

(назва випускної роботи)

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 071 "Accounting and taxation" under the master's program of professional direction "Accounting, audit and taxation of entrepreneurial activity"

Odessa National Economic University
m. Odessa, 2018 year

This research work has three chapters.

The theoretical aspects considered in the work: theoretical issues and practical features of the accounting and control of fixed assets with the use of actual materials of LLC «Lion Trucks Odessa»

The author analyzes: actual problems of the organization of accounting and control of operations on the movement of fixed assets at enterprises of Ukraine.

As result of current reserch:

- general classification of the main assets is generalized;
- proposed actions of arrangments to inventorythe fixed assets;
- made proposals to create timetable of the document flow ;
- recommendations proper accounting of rented fixed assets are given.

Keywords: Accounting, control, auditing, economic analysis, classification of fixed assets, lease operations.